

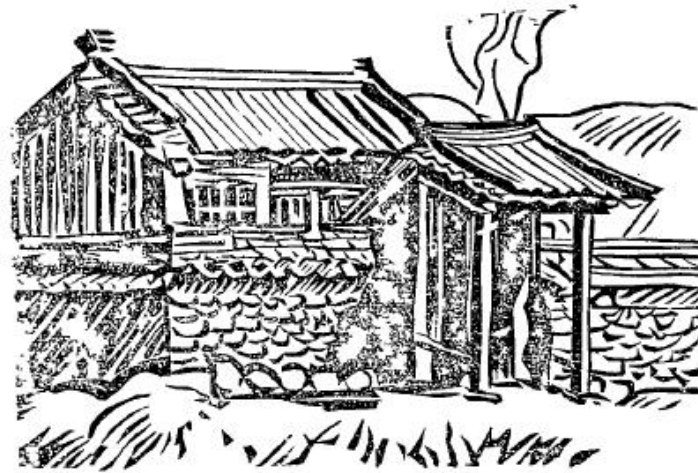
NHỮNG NGƯỜI VIỆT-NAM TA Ở NGOẠI QUỐC

Cháu 22 đời vua Lý Anh-Tôn (1138-1175) hiện ở

Cao-ly

NƯỚC Việt-nam ta với nước Triều-tiên, một nước ở về miền bắc hải, một nước ở về miền nam hải, xa cách nhau biết bao dặm khơi. Từ xưa, người hai nước được cùng nhau liên-lạc chỉ có các công sứ của hai nước cùng nhau gặp - gỡ ở Nam-kinh và Bắc-kinh Tàu, như bọn ông Vũ-Tá với ông Quyển-Thúc - Cờng, ông Phùng-Khắc-Khoan với ông Lý-Toái-Quang và các ông Mạc-Đĩnh-Chi, Lê-Quý-Đôn ta với các vị sứ thần khác. Xem trong những bộ sách như bộ *Triều kinh thi thiếp*, *Chi - phong tập* của người Triều-tiên soạn ra và các sử sách ta là biết rõ.

*Ngũ thiên vong mệnh đồng thân-thế.
Trấp kỷ Triều-tiên kỷ phế-hưng !
Như hử giang-sơn thù tác chủ ?
Chỉ kim tang hải lệ nan thăng !
Thê-thê ngã diệc dương cuồng già.*

Nhà bia kỷ-niệm việc ông Lý Long-Tường đem từ khi trốn sang Cao ly rồi lập được chiến-công oanh-liệt.

Năm 1914, tôi mới sang qua nước Triều-tiên xem chơi phong vật ở đấy. Khi tôi đi qua đất Bình-nhưỡng là một nơi đô hội cũ, có đến chiêm-bái lăng đức Cờ-tử. Tôi có để một bài thơ như sau này :

*Tam diện thanh sơn yểm lục đằng,
Tông thu huất huất hộ di lăng.*

Qui độc tàn-bi, bách cảm tăng...

Đại ý :

Lăng cụ Cờ-tử bát ngát những cây tùng, thu. xung quanh ba mặt đều là núi cả. Giếng thân-thế ai, khách cũng vong-mạng sang nước Triều-tiên, một nơi đã trải bao cuộc phế hưng rồi !

Đổi cảnh giang sơn này, thấy cơn

dâu biên, khôn cầm nước mắt ! Tôi đây cũng là một kẻ dương-cường, không khỏi ngồn ngang trăm mỗi khi qui đọc tấm bia đá tâu ở mộ Cờ-tử !

Và tôi nói với các bạn người Triều-tiên rằng tôi là người thù nhất bước đến đất nước ông Cờ-tử, có ý tự hào. Sau, tôi ở Tàu, nói chuyện với một nhà lão chí-sĩ Triều-tiên, ông có cho tôi biết rằng:

« Trước đây ba trăm năm, có một người Việt-nam, họ Nguyễn vượt bè sang nước Triều-tiên, ở tại quận Khang-linh, đạo Hoàng-hải cưới vợ ở đấy, Năm Nhâm-thìn nước Triều-tiên nhân có gạc

giã, tức là hồi Phong-thần-Tử-cát sai tướng Thanh-Chính sang xâm lấn nước Triều-tiên, ông họ Nguyễn mộ tập lính hương-dũng đề kháng cự quân giặc : đánh nhau được hơn.

« Sau khi giặc yên, triều-định thưởng công lao của ông, cho ông họ là họ Lý.

« Nay con cháu ông trú ngụ và

sinh trưởng ở quận Khang-linh và các nơi lâu-cận đó rất đông, gọi là họ Lý Hoa-sơn » Nhà lão chi-sĩ lại nói : « Xét cái đầu đuôi ông Nguyễn đi sang Triều-tiên, con đường đi và chính tên họ ông là gì cho đến những sự sau khi giặc yên, triều-đình ban thưởng ông thế nào, đến nay trí nhớ không được rõ ràng, chờ sau khảo lại sử sách ».

Nguyễn - văn của ông chép đưa cho tôi như sau này :

« Tam bách niên tiền, Việt-nam nhân Nguyễn.. độ hải nhi vãng Triều-tiên, Hoàng-hải đạo, Khang-linh quận, thủ Hân nữ nhi cư - sinh hữu niên. Đương Nhâm-thìn, Oải loạn, túc Phong-thần-Tú-cát tống kỳ tướng Thanh-Chính xám Hân chi thị, Nguyễn-

quân mộ hương dũng nhi ngữ địch, lữ chiến hữu công..

« Loạn binh dĩ hậu, triều-đình tướng thưởng kỳ công tinh từ tỉnh Lý.

« Nhi kim hậu tôn chi cư sinh ở Khang-linh quận cập kỳ lân cận chi địa giả phủ đa : xưng chi Hoa-sơn Lý-thị.

« Ân: Nguyễn-quân chi bản-lai độ hải sự do, kinh-lộ, danh tự dĩ cập loạn binh hậu do triều-đình sở ban chi từ ở ng thường đẳng sự thực, chi kim kỳ ức bất thanh, si tra sử chi. »

Đây là sau khi tôi sang nước Triều-tiên đã về Tàu rồi mới được nghe người thuật lại cho tôi biết, té ra bên nước Triều-tiên có nơi giống ta mà khi tôi sang đây không biết mà tìm.

Mới đây, tôi có tiếp được một bài khảo cứu của ông Kim - vĩnh Kiện là người Triều-tiên đã lâu năm cùng tôi đồng sự tại trường Viễn - đông Bác cổ, do Tokyo gửi (Xem tiếp trang 47)

Ảnh ông Lý Uch-Mô, cháu 22 đời vua Lý Anh-Tôn (1158-1175)

Cháu 22 đời Lý-Anh-Tôn

Tiếp theo tra g 3

tặng cho tôi một bài thảo-cứu về việc ấy, đầu đề là: *An-nam Hoa-sơn quân Lý long-Tường chi sự tích.*

Tôi xem xong, mới biết họ Lý Hoa-sơn là ông Lý-long-Tường, hoàng-tử thứ hai của vua Lý-Anh-Tôn, và là anh vua Lý Cao-Tôn là Lý-Long-Hàn. Năm 1226 Tây-lịch (là 716 năm về trước) nhân dịp nạn Trần-thủ-Độ (khi ấy Trần-thủ-Độ giết hại hoàng-tộc họ Lý một cách rất tàn-nhẫn) mới mang đờ tổ-khí trốn sang nước Triều-tiên. Sau khi ông đến Triều-tiên được 27 năm, là năm 1253, thì ông đánh giặc Mông-cô, giúp nước Triều-tiên, được vua Triều-tiên phong chức là Hoa-sơn-quân. Nay có di-tích còn lại là *Việt-thanh-nham* và bia ký-công là *Thụ hàng môn bi các* và di-tích thành Hoa-sơn mà nay con cháu sinh trưởng đông đúc ở bên ấy thành ra một làng người Việt-nam. Có ảnh một người cháu 22 đời của Lý Anh-Tôn là ông Lý Tích-Mô.

Thực là một sự vinh-diệu đặc-biệt trong lịch-sử ta mà ở trong sử ta chưa từng biết đến. Sự-tích ấy không khác gì ông Sơn-đền-Trường-chánh Nhật-bản đánh giặc giúp vua Tiêm-la xưa, mà về sau ở Vọng-các có phổ người Nhật-bản vậy. **SỞ-CUỒNG**

Tri Tân Tạp Chí, Xuân Nhâm Ngọ 1942, trang 02, 03 và 47.

Tác giả : Lê Dư, biệt hiệu « Sở Cuồng », xem tiểu sử trong : Vũ ngọc Phan, *Nhà văn hiện đại*, Hà Nội, 1942, Tập II, tr. 249-263.